

Bruxelles, 5.6.2019.
COM(2019) 513 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o Nacionalnom programu reformi Cipra za 2019. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Cipra za 2019.

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o Nacionalnom programu reformi Cipra za 2019. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Cipra za 2019.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža², a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 21. studenoga 2018. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak Europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika za 2019. Posebna je pozornost posvećena europskom stupu socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili 17. studenoga 2017. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 21. ožujka 2019. Komisija je 21. studenoga 2018. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu se navodi da je Cipar jedna od država članica za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Europsko vijeće potvrdilo 21. ožujka 2019. Vijeće je 9. travnja 2019. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja („Preporuka za europodručje”).

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

- (2) Kao država članica čija je valuta euro te s obzirom na blisku međusobnu povezanost ekonomija u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Cipar bi trebao osigurati punu i pravodobnu provedbu Preporuke za europodručje, koja je navedena u preporukama od 1. do 5. u nastavku. Konkretno, mjerama za smanjenje administrativnog opterećenja odgovorit će se na prvu preporuku za europodručje o poboljšanjima poslovnog okruženja i produktivnosti u cilju ponovne uspostave ravnoteže u europodručju; usmjeravanjem investicijske politike na određena područja odgovorit će se na drugu preporuku za europodručje o poticanju ulaganja; poreznim mjerama i mjerama za poboljšanje vještina odgovorit će se na treću preporuku za europodručje o borbi protiv agresivnog poreznog planiranja i funkcioniranju tržišta rada; dok će se mjerama za poboljšanje funkcioniranja društava za upravljanje imovinom odgovoriti se na četvrtu preporuku za europodručje, koja se odnosi na smanjivanje razine loših kredita.
- (3) Izvješće za Cipar za 2019. objavljeno je 27. veljače 2019.³ U izvješću je ocijenjen napredak Cipra u smislu preporuka za Cipar koje je Vijeće donijelo 13. srpnja 2018., mjera poduzetih nakon preporuka donesenih prethodnih godina te napredak Cipra u ostvarenju njegovih nacionalnih ciljeva strategije Europa 2020. Izvješće sadržava i detaljno preispitivanje u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011, čiji su rezultati također objavljeni 27. veljače 2019.⁴ Komisija u svojoj analizi zaključuje da u Cipru postoje prekomjerne makroekonomske neravnoteže. Naime, od ključne je važnosti da država članica riješi problem visoke razine privatnog, javnog i vanjskog duga te visokog udjela loših kredita.
- (4) Cipar je 15. travnja 2019. dostavio svoj Nacionalni program reformi za 2019. i 30. travnja 2019. svoj Program stabilnosti za 2019. Kako bi se uzela u obzir njihova povezanost, oba su programa ocijenjena istodobno.
- (5) Kad je riječ o programima država članica u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014.–2020., u obzir su uzete relevantne preporuke po državama članicama. Kako je predviđeno člankom 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁵, ako je potrebno poduprijeti provedbu relevantnih preporuka Vijeća, Komisija od države članice može zatražiti da preispita i izmijeni svoj sporazum o partnerstvu i relevantne programe. Komisija je primjenu te odredbe detaljno objasnila u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem⁶.
- (6) Na Cipar se trenutačno primjenjuje preventivni dio Pakta o stabilnosti i rastu. U Programu stabilnosti za 2019. očekuje se da će ukupni saldo opće države, koji je 2018. prešao u deficit od 4,8 % BDP-a i time prekoračio referentnu vrijednost od 3 % BDP-a utvrđenu Ugovorom, postići suficit u nominalnom smislu od 3,0 % BDP-a u 2019. i više od 2,0 % BDP-a tijekom programskog razdoblja. Na temelju ponovno izračunanog strukturnog salda⁷, planira se da će se srednjoročni proračunski cilj, tj. uravnoteženo stanje proračuna u strukturnom smislu, ostvariti u razdoblju 2019.–2022.

³ SWD(2019) 1012 final.

⁴ COM(2019) 150 final.

⁵ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁶ COM(2014) 494 final.

⁷ Ciklički prilagođen saldo bez jednokratnih i privremenih mjera koji je Komisija ponovno izračunala koristeći se zajednički dogovorenim metodologijom.

Nakon što se 2018. povećao na otprilike 102,5 % BDP-a, prema Programu stabilnosti za 2019. predviđa se da će se udio duga opće države u BDP-u u 2019. smanjiti na 95,7 % i da će se nakon toga kontinuirano smanjivati te u 2022. dosegnuti 77,5 %. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije vjerojatan je. Rizici koji se odnose na makroekonomske i proračunske pretpostavke navedene u Programu stabilnosti negativni su i uglavnom povezani s vanjskim kretanjima, kao i potencijalnim fiskalnim učinkom presuda Suda o prethodnim fiskalnim reformama i potrebama za financiranjem javnih bolnica tijekom prvih godina rada nacionalnog zdravstvenog sustava. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2019. predviđa se suficit salda opće države u iznosu od 3,0 % BDP-a u 2019. i 2,8 % BDP-a u 2020. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2019. predviđa se da će strukturni saldo iznositi 1,1 % BDP-a u 2019. i 0,7 % BDP-a u 2020., što je i dalje iznad razine srednjoročnog proračunskog cilja. Predviđa se da će Cipar poštovati pravilo o dugu u 2019. i u 2020. Općenito, Vijeće smatra da se očekuje da će Cipar u 2019. i 2020. poštovati odredbe Pakta o stabilnosti i rastu.

- (7) Komisija je 5. lipnja 2019. objavila izvješće izrađeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na temelju dostavljenih podataka o ukupnom deficitu koji je u 2018. prekoračio referentnu vrijednost od 3 % BDP-a utvrđenu Ugovorom. U izvješću je zaključeno da se ne bi trebali poduzeti daljnje mjere na temelju kojih bi se donijela odluka o postojanju prekomjernog deficita. Neučinkovitosti javne uprave i tijela lokalne vlasti i dalje predstavljaju problem unatoč određenom napretku postignutom u području usluga e-uprave. To utječe na poslovno okruženje. Ključni zakonodavni prijedlozi kojima bi se taj problem riješio još nisu izneseni. Oni uključuju nacрте zakona o reformi javne uprave i tijela lokalne vlasti. Manjkavosti okvira upravljanja poduzećima u državnom vlasništvu mogle bi uzrokovati povećanje potencijalnih javnih obveza i smanjiti kapacitete za ulaganje u ključne komunalne usluge, primjerice telekomunikacije i električnu energiju. Važan čimbenik fiskalne konsolidacije u Cipru bilo je ograničavanje rashoda za plaće u javnom sektoru te je s time potrebno nastaviti.
- (8) Borba protiv agresivnog poreznog planiranja ključna je za povećanje učinkovitosti i pravednosti poreznih sustava, kao što je potvrđeno u Preporuci za europodručje iz 2019. Zbog učinaka prelijevanja među državama članicama koji proizlaze iz strategija agresivnog poreznog planiranja poreznih obveznika, zakonodavstvo EU-a potrebno je dopuniti koordiniranim djelovanjem na razini nacionalnih politika. Cipar je poduzeo mjere protiv agresivnog poreznog planiranja, no visoka razina plaćanja dividendi i kamata (u odnosu na BDP) upućuje na to da se poduzeća koriste poreznim pravilima Cipra kako bi provodila agresivno porezno planiranje. Zbog nepostojanja poreza po odbitku na „izlazna” (tj. od državljana EU-a državljanima trećih zemalja) plaćanja dividendi, kamata i u brojnim slučajevima tantijema koja izvršavaju poduzeća sa sjedištem u Cipru državljanima trećih zemalja, može se dogoditi da se za ta izlazna plaćanja izbjegne plaćanje poreza ako ne podliježu porezu u državi primatelja plaćanja. Nepostojanje takvih poreza i propisi o rezidentnosti za plaćanje poreza na dobit trgovačkih društava mogli bi dalje pridonositi provedbi agresivnog poreznog planiranja. Sustav poreznih odbitaka na temelju udjela u vlasničkom kapitalu potrebno je pomno pratiti kako bi se spriječila svaka zlouporaba u svrhu agresivnog poreznog planiranja. Konačno, zahvaljujući programu naturalizacije ulagača u Cipru na temelju kojeg ulagač dobiva državljanstvo a da prethodno nije morao živjeti u zemlji primjenjuje se niska porezna stopa na dobit od inozemne financijske imovine te osoba ne mora provoditi mnogo vremena u jurisdikciji u kojoj se taj program primjenjuje.

OECD je te programe uvrstio na popis kao potencijalno vrlo rizične jer se mogu zloupotrijebiti kako bi se izbjegla automatska razmjena financijskih izvještaja.

- (9) Provedene su važne mjere u okviru sveobuhvatne strategije o lošim kreditima. To je dovelo do znatnog smanjenja loših kredita u bankarskom sektoru, uglavnom zbog prodaje i likvidacije banke Cyprus Cooperative Bank i prijenosa njezina portfelja loših kredita na društvo za upravljanje imovinom u državnom vlasništvu. Nadalje, poboljšana je zakon o prodaji kredita i donesen je zakon o sekuritizaciji kredita. Kako bi se maksimalno povećali prihodi od prodaje imovine i u konačnici doprinijelo smanjenju privatnog duga, ključno je da društvo za upravljanje imovinom u državnom vlasništvu ima djelotvornu strukturu upravljanja, visoko specijaliziranu upravu te da je operativno neovisno u odnosu na ciparske vlasti te da ima jasno definirane ciljeve u skladu s obvezama koje je preuzela vlada u kontekstu odluke o državnoj potpori o prodaji banke Cyprus Cooperative Bank, koju je odobrila Europska komisija. Nadalje, važno je uspostaviti odgovarajući nadzorni okvir za društva koja kupuju kredite s obzirom na to da se njihov broj povećao, uključujući društvo za upravljanje imovinom u državnom vlasništvu, a planira se prodaja dodatnih portfelja loših kredita u budućnosti. Upravljački i administrativni kapaciteti tijela za nadzor osiguravateljskih i mirovinskih fondova i dalje su slabi. Integraciju tih nadzornih tijela trebalo bi brzo dovršiti. Općenito, potrebno je ojačati nadzorni okvir za tržišta kapitala s obzirom na relativno značajne prekogranične djelatnosti društava koja pružaju financijske usluge a koja nisu banke i eksponencijalni rast licenciranih poduzeća tijekom posljednjih godina.
- (10) Zaposlenost raste, nezaposlenost se smanjuje, a poboljšali su se kratkoročni kapaciteti javnih službi za zapošljavanje za pružanje aktivne potpore zapošljavanju. No upitna je dugoročna održivost kapaciteta javnih službi za zapošljavanje jer je dodatno osoblje zaposleno samo na dvije godine. Udio mladih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju bio je u 2018. među najvišima u EU-u. Niska učinkovitost javnih službi za zapošljavanje, njihova ograničena dostupnost i ograničeno sudjelovanje u aktivaciji nezaposlenih osoba da im se pomogne u traženju zaposlenja i dalje su izazov. Stoga ima prostora za jačanje potpore za informiranje i aktivaciju u korist zapošljavanja, posebno mladih i dugotrajno nezaposlenih osoba. To uključuje promicanje samozapošljavanja i socijalne ekonomije, kao i modernizaciju institucija i usluga tržišta rada radi lakšeg stjecanja vještina koje su bolje usklađene s potrebama tržišta rada.
- (11) Nedostatak i neusklađenost vještina glavne su prepreke poslovnim ulaganjima, čime se naglašava potreba za većim ulaganjima u osposobljavanje neiskorištene i nedovoljno iskorištene radne snage, bolju usklađenost obrazovnih nastavnih programa s potrebama tržišta rada te ulaganjima u odgovarajuću infrastrukturu za strukovno obrazovanje i osposobljavanje. Neujednačen je napredak ostvaren u ključnim reformama obrazovanja i osposobljavanja, kao što su poboljšanje imenovanja i evaluacije nastavnog osoblja. Obrazovna postignuća i dalje su slaba kao i sudjelovanje u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, koje je kućanstvima postalo manje pristupačno jer su se njihovi prihodi tijekom krize smanjili brže nego troškovi skrbi za djecu. Daljnjim radom na modernizaciji sustava obrazovanja i osposobljavanja na svim razinama pomoći će se u poboljšanju obrazovnih ishoda i povećati potencijal za održivi rast Cipra. Revizija nastavnih programa za strukovno obrazovanje i osposobljavanje obećavajuća je mjera za smanjenje neusklađenosti vještina na tržištu rada. Međutim, zbog česte neusklađenosti vještina s potrebama tržišta rada osoba sa završenim tercijarnim obrazovanjem te niskog sudjelovanja u obrazovanju odraslih,

posebno niskokvalificiranih osoba, potrebne su mjere za poboljšanje dokvalifikacije i prekvalifikacije.

- (12) Cipar je ostvario napredak u području zdravstvene skrbi donošenjem propisa za uspostavu novog nacionalnog zdravstvenog sustava. Novim sustavom nastoji se poboljšati pristup, uvesti opće zdravstveno osiguranje, smanjiti visoku razinu neposrednih plaćanja i povećati učinkovitost pružanja skrbi u javnom sektoru. Prije nego što sustav postane u potpunosti funkcionalan u 2020. potrebno je riješiti važne probleme povezane s provedbom i zadovoljiti potrebe za ulaganjima. I dalje je ključno očuvati dugoročnu održivost sustava, uključujući osiguravanje financijske i operativne neovisnosti javnih bolnica, kako je i planirano. Zdravstveni sustav dodatno bi se ojačao mjerama za osuvremenjivanje i poboljšanje učinkovitosti pružatelja zdravstvene skrbi, uključujući primarnu zdravstvenu skrb, uvođenjem e-zdravstva i osnivanjem nacionalne organizacije za lijekove. Razina dugoročne skrbi niska je te i dalje predstavlja izazov s obzirom na starenje stanovništva.
- (13) Loši rezultati Cipra u području okoliša vrlo su zabrinjavajući te je Cipar i dalje izložen klimatskim promjenama. Cipar treba znatno poboljšati svoj sustav gospodarenja otpadom i kružno gospodarstvo. Stvaranje otpada i dalje je znatno više od prosjeka Unije te se povećalo od 2014. Stope recikliranja u postojećim objektima za obradu otpada nisu velike te je recikliranje ekonomski neprivlačno zbog nedostatka ekonomskih instrumenata poput poreza na odlaganje otpada. Upravljanje vodama, posebno u urbanim područjima, najčešće je neučinkovito. Nestašica vode u kombinaciji s prekomjernim zahvaćanjem podzemnih voda glavni je problem u Cipru. Kad je riječ o komunalnim otpadnim vodama i dalje se znatna količina otpadnih voda ispušta bez prikupljanja ili obrade tj. samo se na otprilike polovinu svih otpadnih voda primjenjuje sekundarno pročišćavanje. Suše i nestašica vode iznimno su zabrinjavajuće pojave, a nedonošenje odgovarajućih politika moglo bi utjecati na ruralno gospodarstvo i turizam Cipra. Stoga je za Cipar ključno održivo upravljanje i učinkovito korištenje prirodnih resursa, uz strožu provedbu zakonodavstva o okolišu i klimi, kako bi se smanjili nepovoljni učinci klimatskih promjena, očuvalo i obnovilo prirodno okruženje i dugoročno osigurao održivi gospodarski rast.
- (14) Cipar može puno bolje iskoristiti svoje obnovljive izvore energije, posebno solarnu energiju, te riješiti postojeće probleme neučinkovite upotrebe izvora energije. Udio energije iz obnovljivih izvora u Cipru iznosio je 8,9 % u 2017., a cilj za 2020. je 13 %. Stambene i poslovne zgrade izgrađene sa slabom toplinskom zaštitom, posebno u urbanim sredinama, značajan su izvor energetske neučinkovitosti. Poboljšali su se okvirni uvjeti za ulaganje u sektor obnovljivih izvora energije i uvedeno je nekoliko mjera, uključujući ugradnju fotonaponskih sustava i dodjelu bespovratnih sredstava za mala i srednja poduzeća i kućanstva. Međutim, Cipar još nije u potpunosti iskoristio znatan potencijal za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, posebno iz solarnih izvora. Zbog prekomjernog korištenja cestovnog prometa postoji niz izazova u području politika, osobito nastojanja da se smanji onečišćenje zraka i emisije stakleničkih plinova te je velika zagušenost prometa u gradskim područjima za vrijeme najveće gužve te na cestama koje vode do luka. Budući da je udio energije iz obnovljivih izvora u 2016. iznosio 2,7 %, Cipar zaostaje i u korištenju obnovljivih izvora energije u prometu te bi mogao imati poteškoća u postizanju obvezujućeg cilja od 10 % do 2020.
- (15) Za poticanje produktivnosti ključno je ulaganje u digitalno gospodarstvo i poboljšanje digitalnih vještina radnika. Cipar postiže loše rezultate u pokazateljima iz indeksa digitalnog gospodarstva i društva Europske komisije za 2019. Samo 50 % Ciprana u

dobi od 16 do 74 godine ima osnovne digitalne vještine te je udio stručnjaka u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija i dalje nizak u ukupnoj radnoj snazi u usporedbi s EU-om (2,3 % u odnosu na 3,7 %), što ograničava potencijal digitalnog gospodarstva. Niska je razina komunikacije putem interneta između javnih tijela i građana tj. samo 50 % Ciprana komunicira putem interneta. E-trgovina se poboljšava, ali je i dalje ispod prosjeka Unije.

- (16) Cipar i dalje postiže ograničene rezultate u području inovacija te su ti rezultati oslabili od 2010. Razine javnih i privatnih rashoda za istraživanje i razvoj među najnižima su u Uniji, čime se ograničava inovacijski kapacitet istraživačkih centara i poslovnog sektora. Vrlo je ograničena je i suradnja akademske zajednice i poduzeća. Povećanje kapaciteta poslovnog sektora za inovacije i poticanje pristupa financiranju i ulaganjima koji su usmjereni na dobro definirana područja pametne specijalizacije ključni su da bi se povećala konkurentnost Cipra, posebno njegovih malih i srednjih poduzeća.
- (17) Administrativno opterećenje je veliko, posebno kad je riječ o pokretanju strateških ulaganja. Ima prostora za pojednostavnjenje postupaka za ishođenje dozvola za strateška ulaganja, no relevantno zakonodavstvo još nije doneseno.
- (18) Provedbom akcijskog plana za rast ostvaren je određeni napredak u pogledu poduzetništva i pristupa financiranju za mala i srednja poduzeća. Međutim mjere financijske potpore za mala i srednja poduzeća još uvijek se uglavnom temelje na bespovratnim sredstvima. Ciparska poduzeća i dalje se slabo koriste alternativnim izvorima financiranja kao što su rizični kapital, financiranje vlasničkim kapitalom i skupno financiranje. Bolja koordinacija poslovne potpore mogla bi ubrzati korištenje tim alternativnim izvorima financiranja. Provedba mjera u području privatizacije kojima je cilj privući strana ulaganja kojima bi se povećala produktivnost u mnogim je slučajevima odgođena te samo mali broj projekata privatizacije postupno napreduje.
- (19) Trajne neučinkovitosti u pravosudnom sustavu i dalje utječu na izvršavanje ugovora i sprečavaju brzo rješavanje građanskih i trgovačkih predmeta te istrage teških kaznenih djela. Složeni i zastarjeli pravilnici o parničnom postupku i slabo izvršenje sudskih odluka demotiviraju banke da primjenjuju okvir za nesolventnost i okvir za prisilnu naplatu kako bi smanjile razinu svojih loših kredita. Započela je provedba niza reformi u cilju rješavanja najvažnijih problema u pravosudnom sustavu, posebice zastarjelih pravilnika o parničnom postupku, niske specijalizacije i digitalizacije sudova, rješavanja velikog broja neriješenih predmeta i nedovoljne cjeloživotne izobrazbe sudaca, no napredak je i dalje spor. Reforma bi trebala biti u skladu s obvezama koje je preuzela vlada u kontekstu odluke o državnoj potpori o prodaji banke Cyprus Cooperative Bank koju je odobrila Europska komisija. Poboljšani okvir za insolventnost i okvir za prisilnu naplatu doneseni su 2018. Disciplina otplate duga trebala bi se poboljšati odlučnom provedbom novih zakona u kombinaciji s osiguravanjem učinkovitog pravosudnog sustava i strožeg izvršenja odluka. Nacionalna strategija za borbu protiv korupcije na snazi je od prosinca 2017. i ojačana je nacionalnim horizontalnim akcijskim planom za borbu protiv korupcije koji je odobrilo Vijeće ministara u svibnju 2019. Nacrti zakona za osnivanje nove neovisne agencije za borbu protiv korupcije i zaštitu zviždača dostavljeni su parlamentu, ali još nisu doneseni. Tim bi se zakonima ojačao nacionalni okvir za borbu protiv korupcije. Reforme za borbu protiv korupcije trebalo bi ubrzati brzom provedbom akcijskog plana za borbu protiv korupcije. Neovisnost državnog odvjetništva mora se očuvati, a kapacitete za provedbu zakona potrebno je ojačati.

- (20) Unatoč određenim mjerama za smanjenje zaostataka u izdavanju vlasničkih listova, broj neriješenih predmeta i dalje je velik. Strukturno rješenje za uklanjanje nedostataka sustava za promet nekretninama (tj. izdavanje i prijenos vlasničkih listova) još se ne nazire. To je nužno kako bi provedba ovršnih postupaka bila lakša te kako bi se omogućila likvidacija kolaterala.
- (21) Izrada programa za korištenje sredstava iz fondova EU-a u razdoblju 2021.–2027. mogla bi pridonijeti uklanjanju nekih nedostataka utvrđenih u preporukama, osobito u područjima iz Priloga D Izvješću za Cipar⁸. To bi Cipru omogućilo da na najbolji način iskoristi ta sredstva u određenim sektorima, vodeći računa o regionalnim razlikama. Jačanje administrativnih kapaciteta države za upravljanje tim sredstvima važan je čimbenik uspješnosti takvog ulaganja.
- (22) Komisija je u okviru Europskog semestra 2019. provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Cipra i objavila je u Izvješću za Cipar za 2019. Ocijenila je i Program stabilnosti za 2019. i Nacionalni program reformi za 2019. te mjere poduzete nakon preporuka upućenih Cipru prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Cipru nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama Unije jer je potrebno unaprijediti opće gospodarsko upravljanje u Uniji na način da se s razine Unije pridonosi budućim nacionalnim odlukama.
- (23) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti za 2019. i mišljenja⁹ je da [...].
- (24) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi za 2019. i Program stabilnosti za 2019. Preporuke Vijeća donesene u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama od 1. do 5. u nastavku. Tim se preporukama pridonosi i provedbi Preporuke za europodručje, konkretno provedbi prve, treće i četvrte preporuke za europodručje. Fiskalne politike iz preporuke 1. pridonose, među ostalim, uklanjanju neravnoteža koje su povezane s visokim državnim dugom.

PREPORUČUJE da Cipar u 2019. i 2020. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Donijeti ključne zakonodavne reforme kojima bi se povećala učinkovitost javnog sektora, posebno u pogledu funkcioniranja javne uprave te upravljanja poduzećima u državnom vlasništvu i tijelima lokalne vlasti. Ukloniti značajke poreznog sustava koje mogu olakšati agresivno porezno planiranje pojedincima i multinacionalnim poduzećima, osobito s pomoću izlaznih plaćanja.
2. Olakšati smanjenje broja loših kredita uspostavom djelotvorne upravljačke strukture društva za upravljanje imovinom u državnom vlasništvu, poduzimanjem koraka za poboljšanje discipline otplate duga i jačanjem nadzora nad društvima koja kupuju kredite. Ojačati nadzorne kapacitete u nebankarskom financijskom sektoru, uključujući potpunom integracijom tijela za nadzor osiguravateljskih i mirovinskih fondova.
3. Dovršiti reforme u cilju povećanja učinkovitosti javnih službi za zapošljavanje i jačati potporu za informiranje i mjere za aktivaciju mladih. Provesti reformu sustava obrazovanja i osposobljavanja, uključujući evaluaciju nastavnika, i povećati angažman poslodavaca i sudjelovanje učenika u strukovnom obrazovanju i

⁸ SWD(2019) 1012 final.

⁹ Na temelju članka 5. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

osposobljavanju te osigurati cjenovno pristupačan predškolski odgoj i obrazovanje. Poduzeti mjere kako bi se osiguralo da nacionalni zdravstveni sustav postane operativan u 2020., kako je i planirano, a da se pritom očuva njegova dugoročna održivost.

4. Usmjeriti investicijsku politiku na održiv promet, okoliš (posebno gospodarenje otpadom i vodom), energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije, digitalizaciju (uključujući digitalne vještine) te istraživanje i inovacije, vodeći računa o regionalnim razlikama u državi članici. Donijeti propise u cilju pojednostavnjenja postupaka za strateške ulagače radi ishoda potrebnih dozvola i licencija. Poboljšati pristup financiranju za mala i srednja poduzeća te nastaviti s provedbom projekata privatizacije.
5. Uložiti veće napore u poboljšanje učinkovitosti pravosudnog sustava, uključujući funkcioniranje upravnih postupaka i reviziju građanskih postupaka, povećanje specijalizacije sudova i uspostavu potpuno operativnog sustava e-pravosuđa. Poduzimati mjere kojima se jača zakonska naplata potraživanja i jamči postojanje pouzdanih i brzih sustava za izdavanje i prijenos vlasničkih listova i prava povezanih s nekretninama. Ubrzati reforme za suzbijanje korupcije, zaštititi neovisnost državnog odvjetništva i ojačati kapacitete za provedbu zakona.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik